

GWASANAETH TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

**Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service**

ADRODDIAD MONITRO PERFFORMIAD

Am y naw mis

Ebrill – Rhagfyr 2020

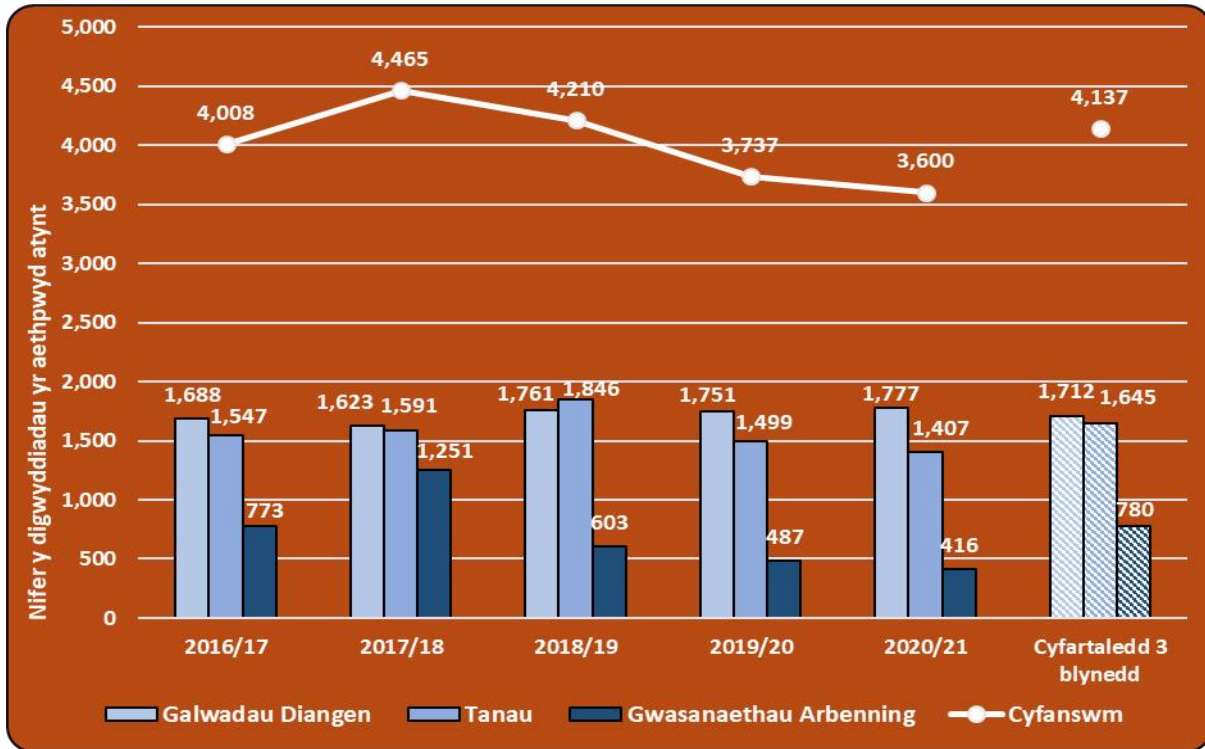
Mae'r ffigyrau'n rhai dros dro a gallent fod yn agored i'w newid.

CYNNWYS

ADRODD YNGHYLCH GWAITH DIGWYDDIADAU	
GOLWG GYFFREDINOL AR YR HOLL DDIGWYDDIADAU YR AETHPWYD ATYNT	
Yr Holl Ddigwyddiadau	1
TANAU YN ÔL CATEGORI	
Tanau yn ôl categori a chymhelliad	2
Tanau yn ôl y math o eiddo a chymhelliad	3
GALWADAU DIANGEN	
Galwadau diangen yn ôl categori	4
DIGWYDDIADAU GWASANAETH ARBENNIG	
Digwyddiadau gwasanaeth arbennig yn ôl categori	5
Gwrthdrawiadau Traffig ar y Ffyrdd a Thynnu Pobl Allan/Rhyddhau	6
MONITRO MEWN PERTHYNAS AG AMCAN GWELLA A LLESIANT – A	
Tanau damweiniol mewn cartrefi	7
Marwolaethau ac anafusion oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi	8
Archwiliadau Diogel ac Iach	9
Gweithrediad Larymau Mwg	10
GEIRFA	
Geirfa	11

1.0 Yr Holl Ddigwyddiadau

1.1 Yn ystod y naw mis cyntaf yn 2020/21, aeth y Gwasanaeth at 3,600 o ddigwyddiadau brys a galwadau diangen, sef 3.7% yn llai nag yn yr un cyfnod yn 2019/20.

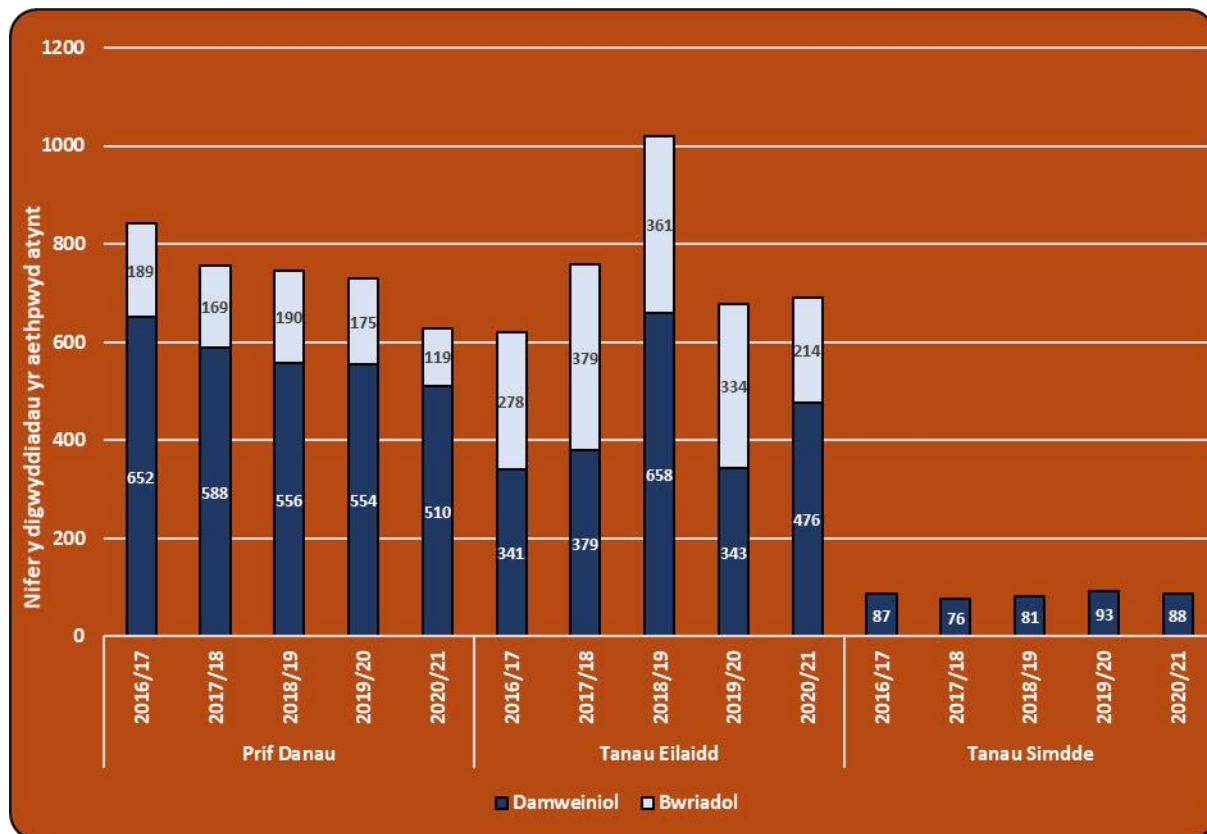
Categori	Bl.	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Hyd yma eleni	% y newid hyd yma eleni	Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	% y newid hyd yma eleni / Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol
Cyfanswm y digwyddiadau yr aethpwyd atynt	2020-21	1,379	1,228	996		3,600	↓ 3.7%	4,137	↓ 13%
	2019-20	1,330	1,329	1,078		3,737			
Cyfanswm y tanau	2020-21	654	433	324		1,407	↓ 6.14%	1,645	↓ 14.5%
	2019-20	586	521	392		1,499			
Cyfanswm y digwyddiadau gwasanaeth arbennig	2020-21	98	181	137		416	↓ 14.6%	780	↓ 46.7%
	2019-20	171	175	141		487			
Cyfanswm y galwadau diangen	2020-21	627	614	535		1,777	↑ 1.4%	1,712	↑ 3.8%
	2019-20	573	633	545		1,751			

2.0 Tanau, yn ôl Categori a Chymhelliad

2.1 **Prif danau** – Yn ystod y cyfnod adrodd, cafwyd gostyngiad o 13.7% yn nifer y prif danau, sef i 629 o 729 yn y flwyddyn flaenorol.

2.2 **Tanau eilaidd** – Cafwyd 1.9% o gynnydd o 677 i 690 yn nifer gyffredinol y tanau eilaidd o gymharu â'r un cyfnod yn 2019/20. Mae nifer gyfartalog y tanau yn y tair blynedd flaenorol wedi cynyddu i 818, sef 18.4% yn uwch na'r cyfanswm o 691 o danau yn 2020/21.

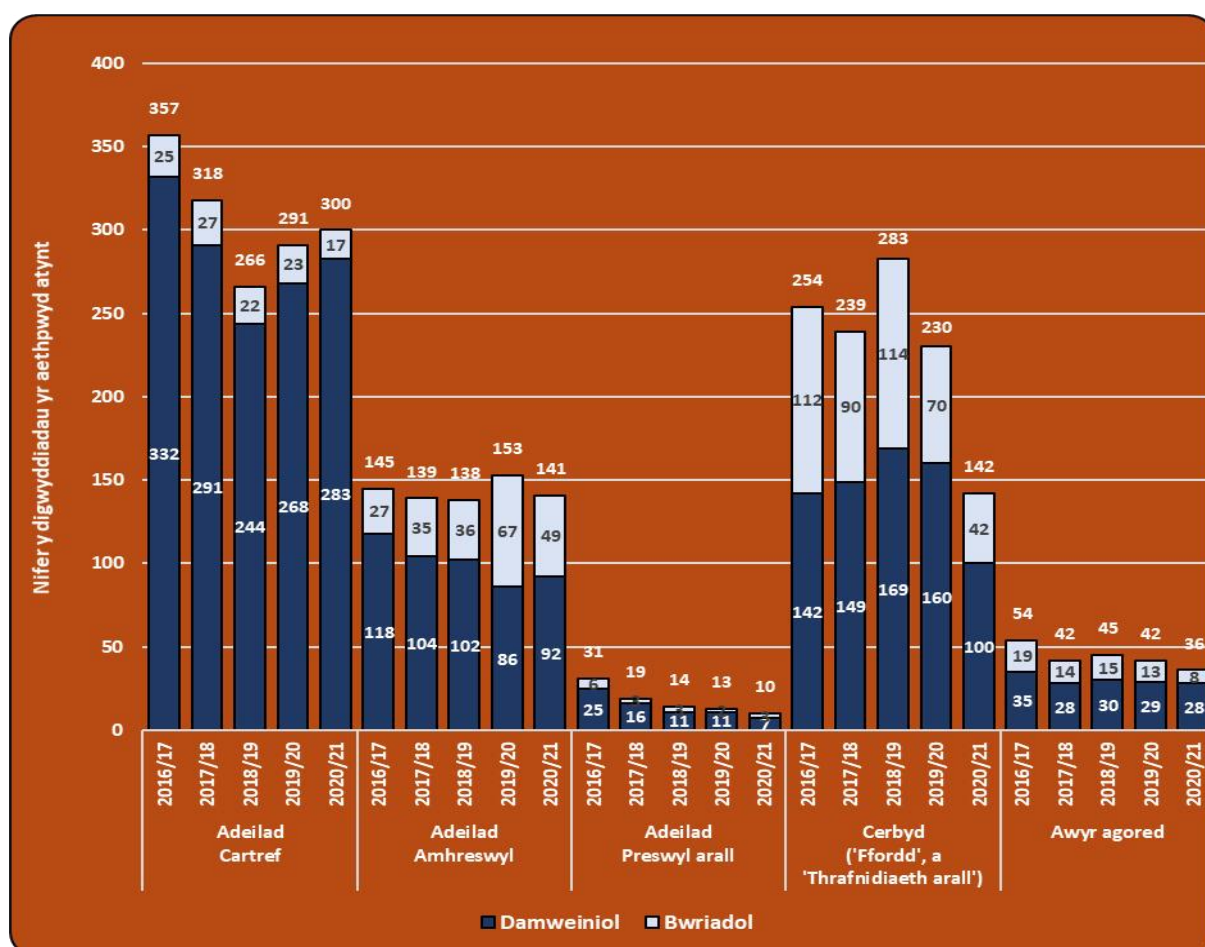

Categori	Bl.	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Hyd yma eleni	% y newid hyd yma eleni	Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	% y newid hyd yma eleni / Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol
Prif danau	2020-21	225	217	190		629	↓ 13.7%	744	↓ 15.5%
	2019-20	238	267	224		729			
Tanau eilaidd	2020-21	394	202	95		690	↑ 1.9%	818	↓ 15.6%
	2019-20	319	245	113		677			
Tanau simnai	2020-21	35	14	39		88	↓ 5.5%	83	↑ 6%
	2019-20	29	9	55		93			

3.0 Prif Danau, yn ôl y Math o Eiddo a Chymhelliad

- 3.1 Yn ystod y cyfnod adrodd, cafodd 119 o brif danau eu cynnau'n fwriadol mewn adeiladau amhreswyl, o gymharu â 175 yn ystod yr un cyfnod yn 2019/20.
- 3.2 O'r tanau bwriadol uchod, fe wnaeth 32 ohonynt ddigwydd yng Ngharchar Berwyn, o gymharu â 49 yn y flwyddyn flaenorol.

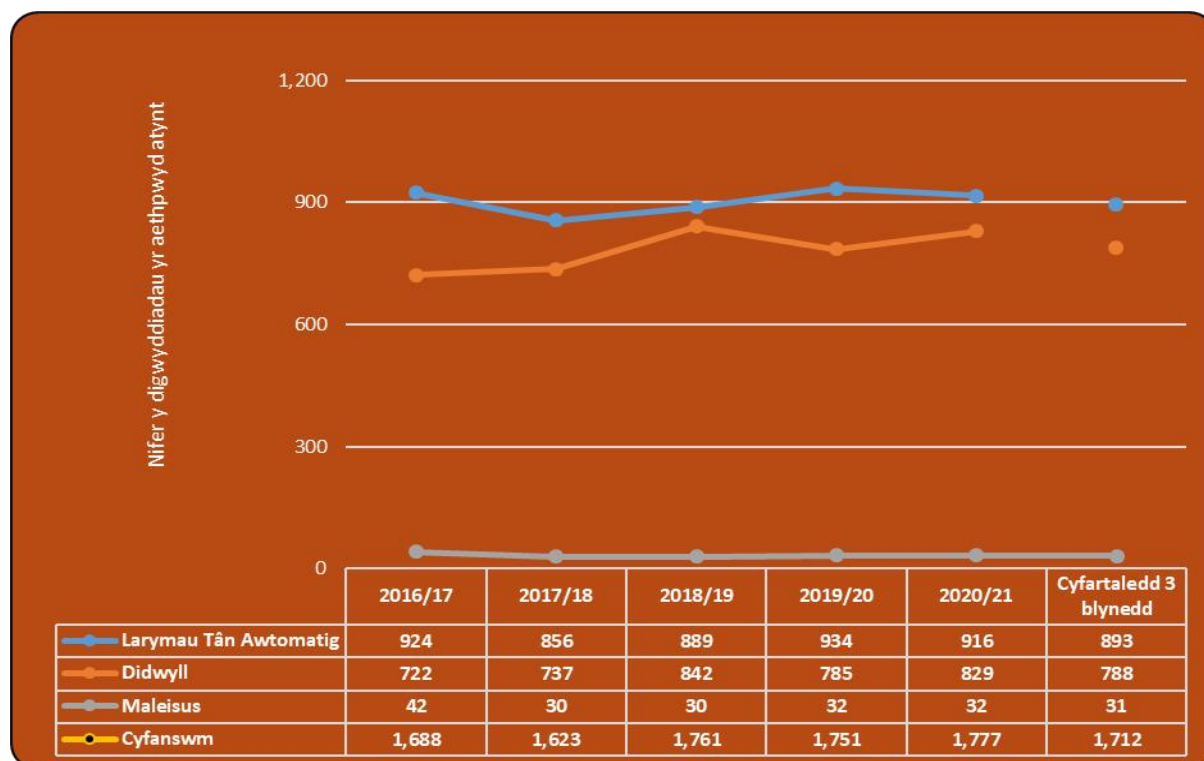
Categori	Bl.	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Eleni hyd yma	% y newid hyd yma eleni
Yr holl brif danau bwriadol	2020-21	39	46	34		116	↓ 33%
	2019-20	43	66	66		175	
Yr holl danau damweiniol	2020-21	183	171	156		510	↓ 7.9%
	2019-20	195	201	158		554	

Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	% y newid hyd yma eleni / Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol
178	↓ 34.8%
566	↓ 9.9%

4.0 Galwadau Diangen

4.1 O gymharu'r ffigurau am y tri chwarter cyntaf yn 2020/21 gyda'r un cyfnod yn 2019/20, cafwyd 1,777 o alwadau diangen, sef mymryn o gynnydd o 1.5% (o 1,751). Cafwyd 1.9% o ostyngiad yn nifer y galwadau diangen oherwydd larymau tân awtomatig (o 934 i 916). Fe wnaeth y galwadau diangen didwyll gynyddu 5.5%, sef o 785 i 829.

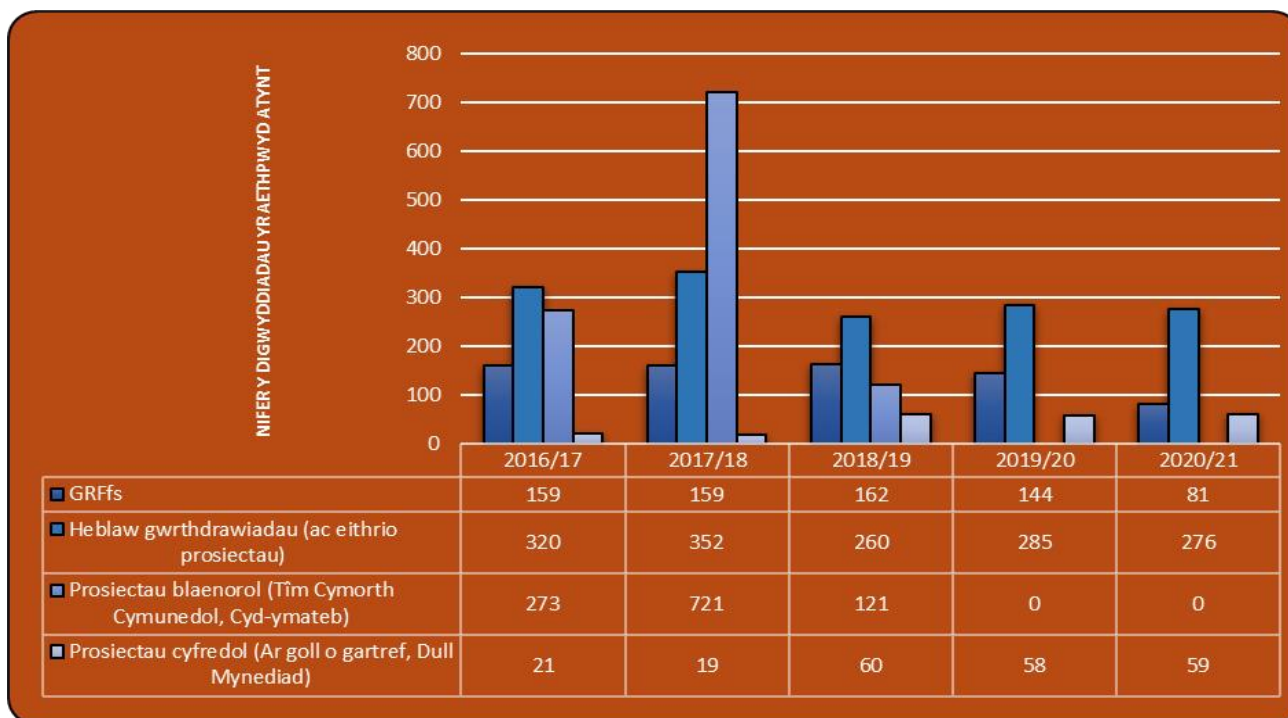

Categori	Bl.	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Hyd yma eleni	% y newid hyd yma eleni	Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	% y newid hyd yma eleni / Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol
Cyfanswm y galwadau diangen	2020-21	627	614	535		1,777	↑ 1.5%	1,711	↑ 3.9%
	2019-20	573	633	545		1,751			
Larymau tân awtomatig	2020-21	282	331	303		916	↓ 1.9%	893	↑ 2.6%
	2019-20	288	339	307		934			
Galwadau diangen didwyll	2020-21	328	282	218		829	↑ 5.5%	788	↑ 5.2%
	2019-20	273	283	229		785			
Maleisus	2020-21	17	1	14		32	→ 0.0%	31	↑ 3.2%
	2019-20	12	11	9		32			

5.0 Digwyddiadau Gwasanaeth Arbennig

5.1 Fe wnaeth nifer y digwyddiadau gwasanaeth arbennig ostwng 14.6% i 416 yn ystod y cyfnod adrodd, o gymharu â 487 yn ystod yr un cyfnod yn y flwyddyn ariannol ddiwethaf. Fe wnaeth gwrthdrawiadau traffig ar y ffyrdd gofnodi gostyngiad sylweddol o 43.8%, sef o 144 i 81 yn y tri chwarter rhwng Ebrill a Rhagfyr 2020/21, o gymharu â'r un cyfnod yn 2019/20. Gellid priodoli hyn i lai o draffig ar y ffyrdd oherwydd y cyfnodau clo cenedlaethol.

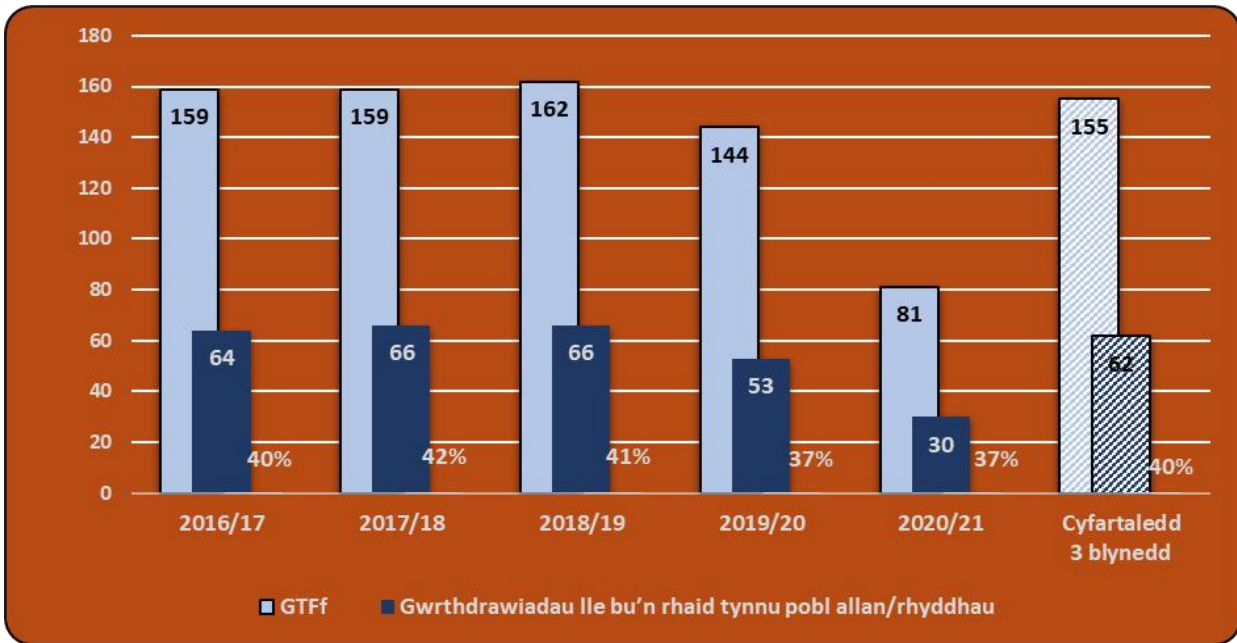
Categori	Bl.	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Hyd yma eleni	% y newid hyd yma eleni
Cyfanswm y digwyddiadau gwasanaeth arbennig	2020-21	98	181	137		416	↓ 14.6%
	2019-20	171	175	141		487	
Gwrthdrawiadau traffig ar y ffyrdd	2020-21	17	32	32		81	↓ 43.8%
	2019-20	53	58	33		144	
Heblaw gwrthdrawiadau traffig ar y ffyrdd	2020-21	81	149	105		335	↓ 2.3%
	2019-20	118	117	108		343	

Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	% y newid hyd yma eleni/Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol
780	↓ 46.7%
155	↓ 47.7%
299	↑ 12%

6.0 Gwrthdrawiadau Traffig ar y Ffyrdd a Thynnu Pobl Allan/Rhyddhau

6.1 O'r 81 o wrthdrawiadau traffig ar y ffyrdd yr aethpwyd atynt yn nhri chwarter cyntaf 2020/21, roedd 37% ohonynt wedi cynnwys yr angen i'r Gwasanaeth ddefnyddio offer i dynnu o leiaf un person wedi'i anafu o'r cerbyd, tra gwnaeth 41 arwain at anafiadau, er mai dim ond mân anafiadau gafodd y rhan fwyaf o'r anafusion.

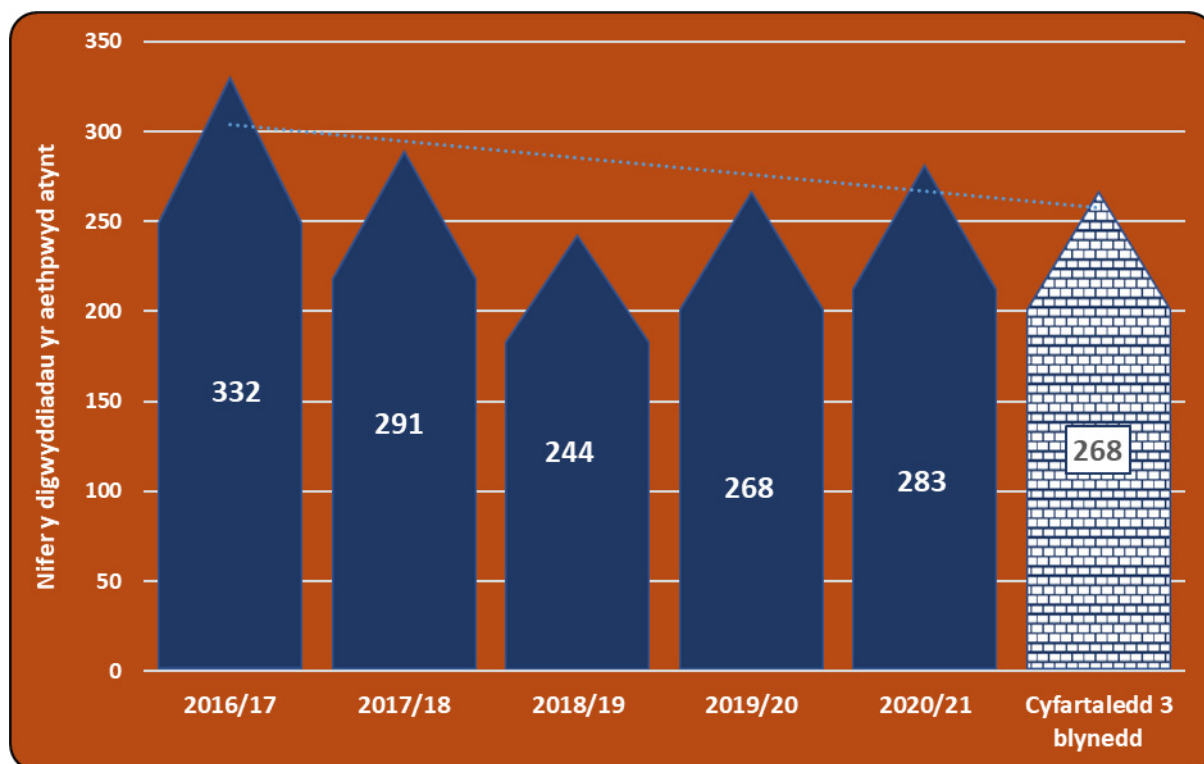
Aethpwyd at 81 o wrthdrawiadau traffig ar y ffyrdd 41 yn ddigwyddiadau lle cafodd pobl anaf neu eu lladd 30 yn ddigwyddiadau lle bu'n rhaid tynnu pobl allan/rhyddhau	Difrifoldeb yr Anaf*	Nifer y Bobl
	Archwilad Rhagofalus	10
	Cymorth Cyntaf	6
	Mân Anafiadau	26
	Anafiadau difrifol	18
	Marwolaeth	4
*Caiff anafiadau oherwydd gwrthdrawiadau traffig ar y ffyrdd – pan maent ar gael – eu cofnodi yn yr IRS yn yr un categori ag anafiadau tân.		

7.0 Monitro mewn perthynas ag amcan Gwella a Llesiant A: Cefnogi pobl i atal tanau damweiniol mewn cartrefi ac i aros yn ddiogel os bydd tanau o'r fath yn digwydd.

7.1 Tanau damweiniol mewn cartrefi

Aeth y Gwasanaeth at 283 o danau damweiniol mewn cartrefi yn ystod tri chwarter cyntaf 2020/21 – sef pymtheg yn fwy nag yn nhri chwarter cyntaf 2019/20 (268 o danau damweiniol mewn cartrefi). Mae'r cynnydd bach hwn yn golygu bod y cyfanswm fymryn yn uwch na'r cyfartaledd tair blynedd.

Categori	Bl.	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Hyd yma eleni	% y newid hyd yma eleni
Tanau damweiniol mewn cartrefi	2020-21	104	83	96		283	↑ 5.6%
	2019-20	98	88	82		268	

Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	% y newid hyd yma eleni / Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol
268	↑ 5.6%

8.0 Marwolaethau ac anafusion oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi

8.1 Cafwyd un farwolaeth a 2 anaf difrifol mewn tanau damweiniol mewn cartrefi yn nhydedd chwarter 2020/21. Roedd nifer y mân anafiadau fymryn yn is nag yn ystod yr un cyfnod yn 2019/20. Er bod nifer yr archwiliadau rhagofalus wedi cynyddu o 14 i 23, roedd nifer y bobl oedd angen cymorth cyntaf ar y safle wedi gostwng o 32 i 21.

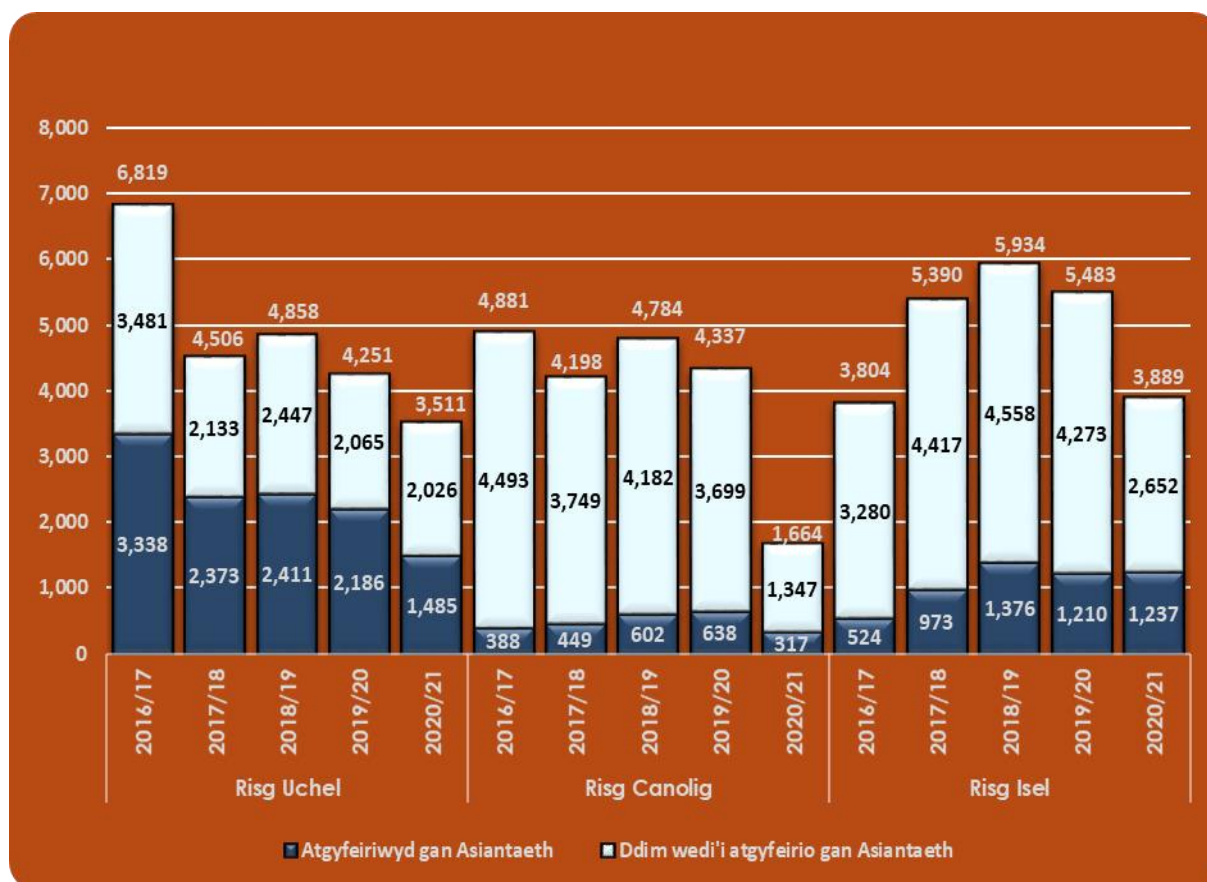
Difrifoldeb yr anaf	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Archwiliad Rhagofalus	41	24	10	14	23
Cymorth Cyntaf	29	20	17	32	21
Mân anafiadau	18	35	11	20	19
Anafiadau difrifol	6	2	2	3	2
Marwolaeth	3	1	5	3	4
Cyfanswm	97	82	45	72	69

Categori	Bl.	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Hyd yma eleni	Newid hyd yma eleni	Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	Newid hyd yma eleni / Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol
Anafiadau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi	2020-21	26	15	24		65	↓ 4	66	↓ 1
	2019-20	32	14	23		69			
Marwolaethau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi	2020-21	3	0	1		4	↑ 1		
	2019-20	1	0	2		3			

9.0 Archwiliadau Diogel ac Iach

9.1 Cafodd 9,064 o Archwiliadau Diogel ac Iach eu cynnal yn ystod y cyfnod. Cafodd 3,039 (34%) ohonynt eu cynnal i ymateb i atgyfeiriad a ddaeth gan asiantaeth sy'n bartner i ni.

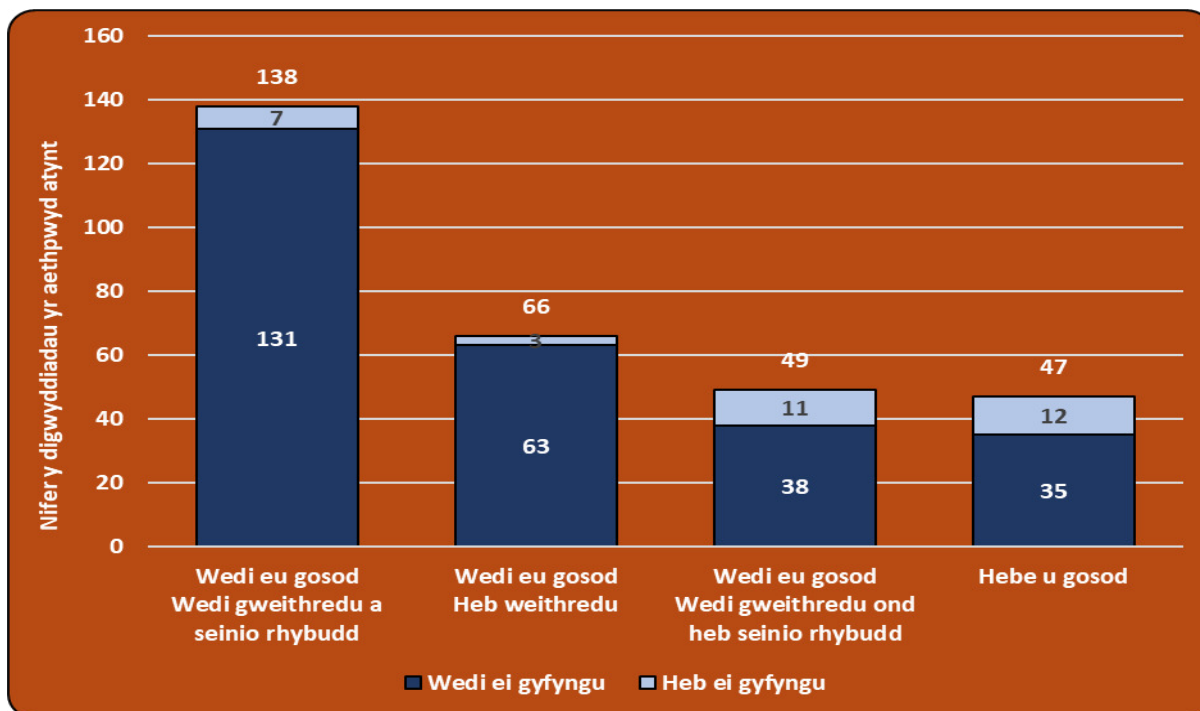

Categori	Bl.	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Hyd yma eleni	Newid hyd yma eleni	Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	Newid hyd yma eleni / Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol
% o'r holl Archwiliadau Diogel ac Iach a gynhaliwyd ac a atgyfeiriwyd gan sefydliad sy'n bartner i ni	2020-21	30%	37%	34%		34%	↑ 5pp	34%	→ 0pp
	2019-20	28%	31%	29%		29%			

10.0 Larymau Mwg – Tanau mewn Cartrefi

- 10.1 Roedd larymau mwg/gwres ar gael yn y rhan fwyaf o danau mewn cartrefi, er nad oedd pob un wedi canu; nid oedd unrhyw larwm ar gael mewn 47 o'r 300 o danau mewn cartrefi yr adroddwyd yn eu cylch rhwng Ebrill a Rhagfyr.
- 10.2 O'r 300 o danau mewn cartrefi (damweiniol a bwriadol), roedd 267 wedi'u cyfyngu i'r ystafell lle cychwynnodd, lle'r aeth yr eitem ar dân i ddechrau, neu lle cafwyd difrod gwres/mwg yn unig.

Categori	Bl.	Ch.1	Ch.2	Ch.3	Ch.4	Hyd yma eleni	% y newid hyd yma eleni	Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol	% y newid hyd yma eleni / Cyfartaledd y 3 blynedd flaenorol
Larwm mwg yno, wedi canu ac wedi rhoi rhybudd	2020-21	50	37	51		138	↑ 6.2%	129	↑ 7.0%
	2019-20	55	42	33		130			
Larwm mwg heb ganu	2020-21	23	23	20		66	↑ 3.1%	69	↓ 4.3%
	2019-20	18	28	18		64			
Larwm mwg yno, wedi canu ond heb roi rhybudd	2020-21	19	16	14		49	↓ 12.5%	53	↓ 7.5%
	2019-20	22	14	20		56			
Dim larwm mwg yno	2020-21	17	15	15		47	↑ 14.6%	41	↑ 14.6%
	2019-20	12	11	18		41			

Geirfa

Tanau	Mae pob tân yn cael ei roi o fewn un o dri chategori, sef prif danau, tanau eilaidd neu danau simnai.
Prif Danau	Dyma danau nad ydynt yn danau simnai, ac sy'n digwydd mewn unrhyw fath o adeilad (ac eithrio adfail), cerbydau, carafanau ac ôl-gerbydau, storfeydd y tu allan, gweithfeydd a pheiriannau, eiddo amaethyddol a choedwigoedd, ac adeileddau eraill y tu allan, megis pontydd, blychau postio, twneli ayyb. Mae tanau yn unrhyw le yn brif danau os oes anafusion, achub neu ddianc, felly hefyd danau yn unrhyw le yr aeth pum neu ragor o beiriannau tân atynt.
Tanau Eilaidd	Tanau eilaidd yw tanau nad ydynt yn danau simnai nac yn brif danau. Nid yw tanau eilaidd yn golygu anafusion, achub neu ddianc, a bydd pedair neu lai o beiriannau tân wedi mynd atynt. Fel arfer, tanau eilaidd yw tanau sy'n digwydd mewn lleoliadau megis tir agored, coed unigol, ffensys, polion telegraff, sbwriel a chynwysyddion sbwriel (ond nid banciau papur, a fyddai'n cael eu hystyried - yn yr un modd ag eiddo amaethyddol neu goedwigoedd - yn brif danau), dodrefn y tu allan, goleuadau traffig ayyb.
Tanau Simnai	Dyma danau mewn adeiladau sydd wedi'u meddiannu, lle mae'r tân wedi ei gyfyngu i'r simnai ei hun, hyd yn oed os oes gwres neu ddifrod oherwydd mwg yn ymestyn y tu hwnt i'r simnai ei hun. Nid yw tanau simnai'n golygu anafusion, achub neu ddianc, a bydd pedair neu lai o beiriannau tân wedi mynd atynt.
Digwyddiadau Gwasanaeth Arbennig	Dyma ddigwyddiadau lle nad oes tân, a lle mae angen peiriant neu swyddog, ac maent yn cynnwys: a) Argyfyngau lleol e.e. llifogydd, digwyddiadau traffig ar y ffyrdd, achub pobl, gwneud sefyllfa 'yn ddiogel' ayyb; b) Trychinebau mawr; c) Digwyddiadau domestig e.e. dŵr yn gollwng, pobl wedi eu cloi i mewn neu allan ayyb; ch) Trefniadau o flaen llaw i fynd i ddigwyddiadau, a allai gynnwys darparu cyngor ac archwiliadau.
Galwadau diangen (cyfarwyddyd cyffredinol)	Pan fo'r GTA yn mynd i leoliad lle credir bod digwyddiad, ond o gyrraedd gwelir nad oes digwyddiad o'r fath yn bodoli neu wedi bodoli. Sylwer: os bydd y peiriant yn cael 'ei droi'n ôl' gan yr Ystafell Reoli cyn cyrraedd y digwyddiad, ni chyfrifir ei fod wedi troi allan, ac nid oes angen adrodd yn ei gylch.
Galwadau diangen – Maleisus	Dyma alwadau a wneir gyda'r bwriad o gael y GTA i fynd i ddigwyddiad nad yw'n bodoli, gan gynnwys rhai bwriadol a lle amheuir eu bod yn faleisus.
Galwadau diangen – Didwyll	Dyma alwadau a wneir yn ddidwyll pan gredir bod y GTA yn wir yn mynd at dân neu ddigwyddiad gwasanaeth arbennig.
Galwadau diangen – larymau tân awtomatig	Dyma alwadau a ddaw gan larwm mwg ac offer diffodd tân. Maent yn cynnwys larwm yn canu trwy ddamwain neu pan fo larwm yn canu a rhywun yn galw'r GTA fel mater o drefn oherwydd trefniant sefydlog, h.y. heb 'benderfyniad', er enghraifft gan ganolfan alwadau diogelwch neu rywun wedi ei enwebu o fewn sefydliad).